

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Häädemeeste Vallavalitsus
haademeeste@haademeeste.ee
Pargi tee 1, Uulu küla, Häädemeeste vald
86502, Pärnu maakond

JÄRELEVALVE KOKKUVÕTE

04.02.2026 nr 5.1-3/3690-1

ÜLDSÄTTED

Järelevalve teostamise õiguslik alus: sotsiaalhoolekande seaduse (SHS) § 157 lõige 3; lastekaitse seaduse (LasteKS) § 38 lõige 6.

Järelevalve teostamisel kontrolliti: Häädemeeste Vallavalitsuse lastekaitsetöötajate vastavust lastekaitse seaduse (LasteKS) §des 19 ja 20 sätestatud nõuetele, hinnati, kas kohaliku omavalitsuse üksus on loonud tingimused lastekaitse töö tegemiseks ning kontrolliti LasteKSis ja SHS § 144 lõikes 1 sätestatud nõuete täitmist.

Järelevalve teostamise koht: Pargi tee 1, Uulu küla, Häädemeeste vald 86502, Pärnu maakond, haademeeste@haademeeste.ee, telefon +372 44 48890.

Paikvaatluse aeg: 07.10.2025

Järelevalve teostajad: Sotsiaalkindlustusameti (SKA) üldosakonna järelevalve talituse peaspetsialistid Annika Steinberg ja Merlin Veinberg.

Järelevalvemenetluses kasutatud meetodid: paikvaatlus, dokumentide, sh STARi andmete analüüs, kirjalik küsitlemine ja intervjuu.

Järelevalvetoimingute juures osalesid Häädemeeste Vallavalitsuse abivallavanem Helve Reisenbuk ja lastekaitseõunik Eliise Erissaar.

JÄRELEVALVE TULEMUSED

SKA tuvastas, et Häädemeeste Vallavalitsus ei ole järginud järgmisi õigusaktides sätestatud nõudeid:

1. LasteKS § 17 lõige 1 punkt 3, mille kohaselt on kohaliku omavalitsuse ülesanne abivajavast lapsest teada saamisel viivitamata lapse abivajaduse hindamine ja lapse abistamiseks meetmete pakkumine koosmõjus **LasteKS § 28 lõikega 2**, mille kohaselt peab lapse abivajadust hinnates lastekaitsetöötaja või lapsega töötav isik andma hinnangu lapse füüsilisele, tervislikule, psühholoogilisele, emotsionaalsele, sotsiaalsele, kognitiivsele, hariduslikule ja majanduslikule seisundile ning last kasvatava isiku vanemlikele oskustele.

Lastekaitsetöötaja ei ole kontrollitud menetlustes viitenumbritega 24271789784, 24271723085 25275813301, 22257497067 ja 23264752488 abivajavast lapsest teada saamisel viivitamata hinnanud lapse abivajadust.

2. LasteKS § 29 lõige 3, mille kohaselt peab kohaliku omavalitsuse üksus kümne päeva möödumisel abivajavast lapsest teada saamisest tegema otsuse juhtumikorralduse algatamiseks või algatamata jätmiseks või juhtumi edastamiseks pädevale ametiisikule.

Lastekaitsetöötaja ei ole kontrollitud menetlustes viitenumbritega 24271789784, 24271723085, 25275813301, 22257497067 ja 23264752488 kümne päeva möödumisel abivajavast lapsest teada saamisest teinud otsust juhtumikorralduse algatamise või algatamata jätmise kohta.

3. LasteKS § 29 lõige 5, mille kohaselt peab kohaliku omavalitsuse üksus abivajava lapse abivajaduse hindamisel ja abi osutamisel välja selgitama ja dokumenteerima lapse arvamuse ning lisama selle lapsega seotud kohustuslikule juhtumiplaanile, kui eriseadus ei sätesta teisiti.

Lastekaitsetöötaja ei olnud kontrollitud menetlustes viitenumbritega 23265125068 ja 22248064544 välja selgitanud ega dokumenteerinud lapse arvamust.

4. SHS § 144 lõige 1 punkt 8, mille kohaselt peab kohaliku omavalitsuse üksus kandma sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistri põhimääruses kehtestatud korras andmed lastekaitseeaduse tähenduses abivajava lapse ning abivajava lapse juhtumiga seotud kohtulahendite, toimingute ja menetlustoimingute kohta.

Lastekaitsetöötaja ei olnud kontrollitud menetlustes viitenumbritega 23265125068, 24271723085, 25275813301, 22248064544, 22257497067, 23264752488 STARi viie tööpäeva jooksul kandnud abivajava lapse juhtumiga seotud menetlustoiminguid. Puudus kõrvaldati järelevalvemenetluse ajal.

SKA tuvastas kõige enam puudusi juhtumikorraldusega seonduva otsuse tegemise (LasteKS § 29 lõige 3) ning abivajaduse viivitamata hindamise kohustuste (LasteKS § 17 lõige 1 punkt 3 ja § 28) täitmisel. Vaatamata puudustele on juhtumites tehtud juhtumikorralduslikku tööd. Arvestades, et Häädemeeste Vallavalitsus on tutvunud edastatud juhtumite menetlemise analüüsiga nr 5.1-3/2212-1 ning lastekaitseenõunik oskab edaspidises juhtumitöös puuduseid vältida, lõpetab SKA järelevalvemenetluse.

Häädemeeste üldandmed ja lastekaitsetöö korraldus

Rahvastikuregistri 2026. aasta 1. jaanuari seisuga elab Häädemeeste vallas 970 last. Omavalitsus on määratud ühe lapse eestkostjaks. Lastekaitse valdkonda juhib abivallavanem ning lastekaitsetöö on koondunud ühele spetsialistile.

Häädemeeste Vallavalitsus kontrollib lastekaitsetöötajatele LasteKS §s 20 sätestatud piirangute puudumist teenistuses olevate ametnike puhul kord aastas. Viimane kontroll teostati 2025. aasta jaanuaris.

Häädemeeste Vallavalitsuses töötab üks lastekaitsetöötaja, kes täidab kõiki lastekaitse valdkonnaga seonduvad ülesandeid. Lastekaitseenõunikul on kõrgharidus ning ta on omandanud sotsiaaltöötaja kutse spetsialiseerumisega lastekaitsele, mis kehtib kuni 18.12.2029. Lastekaitseenõunik on osalenud koolitustel ning hetkel on läbimas perekonna psühhoterapeudi pädevuskoolitust. Lastekaitseenõuniku peamised tegevusvaldkonnad on hooldusõiguse küsimused, suhtluskorra küsimused, erivajadustega laste abivajaduse küsimused, mis puudutab nii terviseemasid kui ka hariduse omandamisega seotud, koolikohustuse täitmisega seotud teemad, eestkoste seadmise ja selle korraldamise teemad. Lisaks otsesele juhtumitööle on valdkonna lahutamatu osa vanemluse toetamine, et ennetada probleeme ja tugevdada perekonna toimetulekut.

Lastekaitsetöö fookuses on laste heaolu tagamine ning sotsiaalteenuste, toetuste ja muu vajaliku abi korraldamine lastele ja nende peredele. Lastekaitsealast teavitustööd viiakse läbi tuginedes valla tervise- ja heaoluprofiili eesmärkidele. Teavitustegevusi viiakse ellu mitmel tasandil, kaasates haridusasutuste ja teiste allasutuste töötajaid ning arendades järjepidevat võrgustikutööd. Olulisel kohal on infomaterjalide, näiteks lasteabi plakatite levitamine ning

lastekaitseõuniku koostatud artiklite avaldamine valla ajalehes. Samuti on valla kodulehel leitavad abinumbrid kiireks kontakteerumiseks. Kogukondlikul tasandil pööratakse suurt tähelepanu laste vaimse tervise väärtustamisele ja ennetustegevustele, mida toetatakse muuhulgas läbi heategevusprojektide, nagu LC Tahkuranna heategevusprojekt. Valla Kogukonna Akadeemia kaudu toetatakse vanemluse ja perede toimetuleku tugevdamiseks erinevaid projekte lähtuvalt valla tervise- ja heaoluprofiili eesmärkidest.

Lastekaitsetöö prioriteediks 2024. aastal oli süsteemne võrgustikutöö haridusasutustega, millele 2025. aastal lisandub noorsootöö tegijate suurem kaasamine. Abivajavatele peredele on tagatud juurdepääs teraapiatele, psühholoogilisele nõustamisele ning programmidele nagu „Imelised aastad“ ja Gordoni perekool. Teenustele suunamine toimub läbi pereabi komisjoni, kuid lastekaitseõunikul on õigus teha ka kiireloomulisi otsuseid.

Häädemeeste Vallavalitsus toetab töötajate vaimset tervist ja professionaalset arengut, võimaldades osaleda koolitustel, infopäevadel ning supervisioonidel vastavalt vajadusele. Viimase kahe aasta jooksul on sotsiaalosakonna meeskonnale toimunud kolm supervisiooni ning lastekaitseõunikul on võimalus kasutada ka individuaalset supervisiooni.

Häädemeeste Vallavalitsus teeb tihedat koostööd Pärnu Haigla laste ja noorte vaimse tervise keskusega, kus on kättesaadavad nii psühholoogiline nõustamine kui ka erinevad teraapiad. Vastavalt lapse individuaalsele abivajadusele ja hindamistulemustele võimaldab vald erinevaid vaimse tervise teenuseid, sealhulgas mängu-, loov- ja pereteraapiat.

Järelevalvemenetlus

Järelevalvemenetlus lastekaitsetöö üle algatati 16.09.2025. Järelevalve teostamisel kontrolliti Häädemeeste Vallavalitsuse lastekaitsetöötajate vastavust Lasteks §des 19 ja 20 sätestatud nõuetele, hinnati, kas kohaliku omavalitsuse üksus on loonud tingimused lastekaitse töö tegemiseks ning analüüsiti lastekaitsetöö menetlusi sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistris (STAR). Järelevalve käigus kontrolliti peamiselt lastekaitsetöötajate tegevust lapse hooldus- ja/või suhtlusõiguse vaidluse perioodil ning lapsele abi osutamist tema heaolu toetavate meetmete kohaldamisega viisil, mis seab esikohale lapse parimad huvid ning parandab lapse ja vanemate vahelisi suhteid.

Häädemeeste Vallavalitsuse abivallavanemale ja lastekaitseõunikule saadeti küsimustik. Vastustes kirjeldati omavalitsuse lastekaitsetöö korraldust, pakutavaid teenuseid, lastekaitse prioriteete aastatel 2024/2025 ning laste õiguste ja heaolu tagavaid põhimõtteid. Lisaks anti ülevaade lastekaitse tööprotsessidest hooldus- ja suhtlusõigusvaidluste juhtumite käsitlemise vaates. Lisaks toimusid järelevalvemenetluse raames vestlused abivallavanema ja lastekaitseõunikuga.

15.01.2026 paluti lastekaitseõunikult täiendavaid selgitusi juhtumimenetluste 24271723085 ja 23264752488 kohta.

Järelevalve raames küsiti tagasisidet 11-lt lastekaitsetöö valdkonna koostööpartneritelt, kellest vastas kuus.

Paikvaatluse ja küsitluste kokkuvõte

Tuginedes läbiviidud vestlustele ja paikvaatlusele, saab omavalitsuse peamiste tugevustena esile tuua toetavat töökultuuri ning tulemuslikku meeskonnatööd. Tööandja pakub kaasaegseid ja paindlikke tingimusi. Lisaks on lastekaitseõunikule tagatud vajalikud töövahendid ning professionaalne tugi psühholoogilise nõustamise ja supervisiooni võimaluse näol.

Lastekaitsetöö koormust hinnatakse kõrgeks ning nähakse vajadust meeskonna suurendamiseks, et lisaks juhtumitööle saaks tegeleda ennetuse ja valdkonna arendusega. Kitsaskohana on välja toodud lastekaitseõuniku kõrge administratiivne koormus (nt tugiisikute ja asendushoolduse lepingute ettevalmistamine ja nende haldamine, andmete sisestamine, koolimineva lapse toetuse menetlemine).

Väärrib tunnustamist, et Häädemeeste Vallavalitsuse juurde on moodustatud pereabikomisjon. Komisjon kohtub regulaarselt kord kuus ning selle ülesandeks on sotsiaaltoetuste ja sotsiaalteenuste määramise menetlemine. Komisjoni koosseisu kuuluvad lisaks sotsiaaltöötajatele ka perearst ning vajaduse korral kaasatakse teisi spetsialiste, sealhulgas haridusasutuste esindajaid ja noorsootööga seotud osapooli. Lastekaitseõuniku hinnangul on pereabikomisjon osutunud mitmete juhtumite lahendamisel oluliseks koostöövõrgustikuks ning pakub lastekaitseõunikule sisulist tuge keerukate juhtumite menetlemisel.

Lastekaitseõuniku hinnangul moodustavad lapse hooldus- ja/või suhtlusõiguse vaidlustega seotud juhtumid arvuliselt veidi alla poole kõigist lastekaitsejuhtumitest. Samas on tegemist töömahukate ja ajakulukate menetlustega, mis nõuavad intensiivset kaasamist, põhjalikku hindamist ning sagedast suhtlust erinevate osapooltega. Seetõttu võtavad hooldus- ja suhtlusõiguse vaidlused lastekaitsetöös proportsionaalselt suurema osa ajast ning moodustavad olulise osa lastekaitseõuniku igapäevasest töökoormusest. Supervisioonil osalemist ja enesehoiu põhimõtete järgimist hinnatakse vajalikuks ja oluliseks.

Lapse hooldus- ja suhtlusõiguse küsimustes seisukohtade andmisel tuginetakse eelkõige lapse olukorra ja abivajaduse terviklikule hindamisele. Lastekaitseõunik toob esile lapse kaasamise olulisuse. Seisukoha kujundamise eel kuulatakse võimalusel ära kõik menetlusosalised, et saada põhjalik ülevaade perekonna toimimisest ja lapse igapäevaelust. Lastekaitseõunik rõhutab hooldus- ja/või suhtlusõiguse juhtumite käsitlemisel vanemate suunamise, juhendamise ja vastutuse jagamise olulisust. Kohalik omavalitsus toetab lapse ja lahus elava vanema vahelise suhte säilitamist ja arendamist mitmel viisil, nt rahastades vajalikke teraapiaid ning pakkudes sotsiaalnõustamist. Vajaduse korral sõlmitakse suhtluskord ka lastekaitseõuniku juures. Täiendava meetmena protokollitakse üldjuhul kõik kohtumised vanematega ning lastakse protokollid osapooltel läbi lugeda ja allkirjastada, mis toetab kokkulepete selgust, vastutust ja edasist tõendatavust. Puudust tuntakse eelkõige vanematele suunatud teenustest ja sekkumistest, mis aitaksid ennetada kohtumenetlusi. Juriidilist tuge pakub lastekaitseõunikule vallasekretär või valla lepingupartner.

Lastekaitsetöö valdkonna kitsaskohana tuuakse välja, et võrgustikutöös teise omavalitsusega lapse hooldus- ja/või suhtlusõiguse menetluses esineb mitmeid praktilisi ja süsteemseid kitsaskohti, eriti olukordades, kus lapse vanemad elavad erinevates kohalikes omavalitsustes. Täiendava kitsaskohana on esile tõusnud ajapuudus ja töökoormuse kasv.

Koostööd lapse hooldus- ja suhtlusõiguse juhtumitega seotud koostööpartneritega hinnatakse heaks ja sujuvaks. Koostöö toimub kindlate kontaktisikute kaudu, kellega on kujunenud regulaarne ja usalduslik töökorraldus.

Koostööpartnerite küsitluse kokkuvõte

Häädemeeste Vallavalitsuse lastekaitsevaldkonna koostööpartneritel paluti hinnata koostööd vallavalitsusega 10-palli skaalal. Tagasisidet paluti anda koostöö toimivuse, suhtlemise, töökorralduse ja takistuste osas. Koostööd hinnatakse hindegaga 9, mis viitab väga heale ja usalduslikule koostöösuhtele.

Suhtlus osapoolte vahel on kiire ja sujuv ning toimub vastavalt olukorra vajadusele. Suhtlus toimub erinevate koostöövormide nagu regulaarsed võrgustikukohtumised, ümarlauad, juhtumipõhised kohtumised, telefoni- ning e-kirjavahetus kaudu. Suhtlusteemad on peamiselt seotud koolikohustuse täitmise, puudumiste, käitumisraskuste, lapse heaolu ja koduse olukorraga, samuti keerukamate pereolukordade ja riskikäitumisega, mille puhul on oluline mitme asutuse koordineeritud tegutsemine. Esile on toodud lastekaitseõuniku oskust luua lastega usalduslik kontakt.

Koostöö kitsaskohana kerkib vastustes korduvalt esile lastekaitseõuniku suur töökoormus ja lai vastutusala. Samuti viidatakse üldistavalt (ei puuduta otseselt Häädemeeste Vallavalitsust) sotsiaalteenuste ja vaimse tervise abi piiratud kättesaadavusele ning pikkadele järjekordadele, mis võivad takistada õigeaegset sekkumist.

Koostöö üldhinnangud jäävad valdavalt vahemikku 8–10 punkti kümnepalliskaalal, mis viitab osapoolte kõrgele rahulolule ja usaldusele. Põhjendustena tuuakse välja sujuv suhtlus, lastekaitseõuniku kättesaadavus, professionaalsus, inimlik lähenemine ning pikaajaline koostöö kogemus. Kokkuvõtvalt võib järeldada, et Hädemeeste vallas toimib lastekaitsealane võrgustikutöö sisuliselt ja tulemuslikult, kuid selle jätkusuutlikkus sõltub edaspidi eeskätt lastekaitseõuniku töökoormuse leevendamisest.

Lastekaitse juhtumite menetlemise analüüs

Järelevalve käigus kontrolliti lastekaitseeaduses sätestatud nõuete täitmist STARi kantud lastega seotud juhtumite viitenumbritega 23265125068, 24271789784, 24271723085, 25275813301, 22248064544, 22257497067 ja 23264752488 menetlemisel. Lastekaitse juhtumite menetlemise analüüs on edastatud Hädemeeste Vallavalitsusele 26.01.2026 (nr 5.1-3/2212-1, registreeritud dokumendihaldussüsteemis Delta).

TÄHELEPANEKUD/ETTEPANEKUD/SOOVITUSED

Sotsiaalkindlustusamet tuvastas enim puudusi järgmistes valdkondades:

Juhtumimenetluse algatamise või algatamata jätmise otsustamine

Juhtumikorralduse algatamiseks või algatamata jätmiseks ei tehtud otsust kümne päeva möödumisel viies juhtumis seitsmest. Lasteks § 29 lõige 3 sätestab tähtaja (kümme päeva), mille jooksul peab omavalitsus langetama otsuse. Selline ajapiirang aitab vältida põhjendamatu viivitust abi osutamisel ning tagab lapse õiguse õigeaegsele kaitsele ja toetusele. Abivajava lapse teate vastuvõtmisel tuleb saada juhtumist võimalikult kiiresti selge ülevaade.

Abivajavast lapsest teada saamisel viivitamata lapse abivajaduse hindamine

Analüüsitud seitsmest menetlusest viie menetluse puhul ei hinnatud lapse abivajadust viivitamata. Abivajaduse hindamise eesmärk on tagada olukord, kus selgitatakse välja lapse tegelik vajadus ning see on vajalik mõistmaks, milline abimeede on last ja peret kõige enam toetavam ja riske maandavam. Lapse abivajadust hinnates peab lastekaitsetöötaja andma hinnangu lapse füüsilisele, tervislikule, psühholoogilisele, emotsionaalsele, sotsiaalsele, kognitiivsele, hariduslikule ja majanduslikule seisundile; last kasvatava isiku vanemlikele oskustele. Lastekaitsetöötaja või lapsega töötav isik peab lapse abivajaduse hindamisse kaasama lapse ja last kasvatava isiku või lasteasutuse, kus laps viibib.

STARi abivajava lapse ning abivajava lapse juhtumiga seotud kohtulahendite, toimingute ja menetlustoimingute kandmine viie tööpäeva jooksul pärast andmete saamist

Analüüsitud seitsmest menetlusest kõrvaldati rikkumine järelevalvemenetluse ajal viie menetluse puhul. STARi andmete õigeaegne kandmine ja andmete ajakohasus on vältimatu eeldus lapse parimate huvide kaitseks, menetluste õiguspäraseks läbiviimiseks ja lastekaitseüsteemi tõhusaks toimimiseks.

Lastekaitsetöö tõhustamiseks ja paremaks korraldamiseks soovitab SKA:

- Ennetada tööalast stressi ja lastekaitseõuniku läbipõlemist.
- Tugevdada lastekaitsetöö võimekust ja leevendada kasvavat töökoormust, kaaludes täiendava ametikoha loomist, mis võimaldaks lastekaitseõunikul keskenduda eelkõige sisulisele lastekaitsetööle ning tegeleda ennetuse ja valdkonna arendusega.
- Taotleda keerulisemate juhtumite lahendamiseks SKA laste heaolu osakonnalt nõustamisteenust.

(allkirjastatud digitaalselt)
Annika Steinberg
peaspetsialist (järelevalve)